

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 54/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi Valtion kiinteistölaitoksesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 30 päivänä syyskuuta 1998 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen (HE 130/1998 vp) laiksi Valtion kiinteistölaitoksesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti eduskunnan hallintovaliokunta on antanut asiasta lausunnon, joka on tämän mietinnön liitteenä (HaVL 20/1998 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- budjettineuvos Matti Tanner ja budjettineuvos Vesa Jatkola, valtiovarainministeriö
- ylijohtaja Markku Linna, opetusministeriö
- pääjohtaja Pertti Tuominen, Valtion kiinteistölaitos
- puheenjohtaja Paavo Uronen, Yliopistojen rehtorien neuvosto..

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Valtion kiinteistölaitoksesta, joka korvaisi nykyisin valtion virastona toimivaa valtion kiinteistölaitosta koskevat säännökset.

Valtion kiinteistölaitoksen organisatorinen asema muuttuisi siten, että se olisi valtion liikelaitoksista annetussa laissa tarkoitettu valtion talousarvion ulkopuolinen laitos. Ehdotetussa laissa annettaisiin kiinteistölaitoksen toiminnan erityispiirteistä johtuvat valtion liikelaitoksista annettua lakia täydentävät säännökset.

Kiinteistölaitokselle ehdotetaan annettavaksi oikeus ottaa pitkäaikaista lainaa valtion liikelaitoksista annetussa laissa tarkoitettulla tavalla. Lakiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännös, jonka mukaan kiinteistölaitoksen hallintaan voi-

daan siirtää erityistä omaisuutta, jolle ei aseteta tuottovaatimusta.

Liikelaitoksena kiinteistölaitos jatkaisi nykyisen Valtion kiinteistölaitoksen toimintaa. Kiinteistölaitoksen nykyinen henkilöstö siirtyisi uuden liikelaitoksen palvelukseen.

Esityksen tavoitteena on valtion omistajaohjauksen aktivoiminen ja yhdenmukaistaminen. Valtion kiinteistöomaisuuden hallintajärjestelmä olisi ehdotuksen mukaan aiempaa selkeämpi ja tehokkaampi. Nykyisten kiinteistöyksikköjen lukumäärä supistuisi ja koordinointia parannettaisiin. Myytävän valtion kiinteistöomaisuuden hallinta keskitettäisiin kuluvan vuoden toista lisätalousarviota koskevan esityksen (HE 241/1998 vp) mukaisesti perustettavaan valtion

omistamaan osakeyhtiöön. Yhtiöön on tarkoitus siirtää Valtion kiinteistölaitoksen ja muiden valtion kiinteistöyksiköiden sekä eräiden valtion-yhtiöiden näiden perustoimintojen kannalta tarpeetonta kiinteistöomaisuutta. Tähän liittyen ehdotetaan lakiehdotuksen siirtymäsäännöksissä, että varainsiirtovero ei ole suoritettava luovutettaessa joulukuun 1 päivän 1998 ja joulukuun 31 päivän 1999 välisenä aikana virastomuotoisen Valtion kiinteistölaitoksen tai sen toimintaa

tämän lain mukaan jatkavan kiinteistölaitoksen hallinnassa olevia kiinteistöjä ja arvopapereita niitä omistamaan ja hallitsemaan perustettavalle valtion kokonaan omistamalle yhtiölle sen osakeita vastaan. Veroa ei myöskään olisi suoritettava mainitun osakeyhtiön luovuttaessa omaisuutta edelleen kokonaan omistamalleen tytäryhtiölle kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Yliopistot ovat tulevan liikelaitoksen suurin asiakaskunta. Yliopistot ovat yleensä tiloihinsa sidottuja tilojen erikoisluonteen takia. Yliopistoja ei tule muutoinkaan hajottaa niiden toimintaympäristöstä pelkästään valtion kiinteistöomaisuuden tuottovaatimusten vuoksi. Valiokunta katsoo, että yliopistojen vuokrataso tulee säilyttää kohtuullisena sekä kiinteistöjen ylläpidon ja peruskorjausten palvelutaso riittävän korkeana. Valiokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy yliopistojen käytössä olevia kiinteistöjä koskevan lausuman (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Valtion kiinteistölaitoksen hallitukseen tulee edustus myös yliopistojen piiristä.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan opiskelija- ja henkilöstöravintoloista on tarkoitus alkaa periä vuokraa ja käyttökorvauksia 1. päivästä tammikuuta 2000. Vuodelta 1999 vuokraa ja käyttökorvauksia ei peritä. Tämä otetaan esityksen mukaan huomioon vuoden 1999 tulostavoitteessa. Valiokunta katsoo, että edullisella opiskelija- ja henkilöstöruokailulla on vakiintunut asema, joka on tarpeen säilyttää myös tulevaisuudessa. Valiokunta katsoo, että tästä on huolehdittava tarvittaessa subventiojärjestelyin.

Valiokunta toteaa, että koulukotien ja vastavien laitosten käytössä on kiinteistöjä, jotka jo nykyisin aiheuttavat yleensä heikossa taloudellisessa asemassa oleville käyttäjäyhteisöilleen taloudellisia ongelmia. Valiokunta kiinnittää asiaan huomiota ja toteaa, että hallituksen tulee kiinnittää asiaan huomiota niin, ettei käyttäjäyhteisön käyttömenoja merkittävästi lisätä.

Rajavartiolaitoksen taholta on vastustettu rajavartiolaitoksen käytössä olevien kiinteistöjen luovuttamista kiinteistölaitoksen hallintaan sillä perusteella, että rajavartiolaitoksen hallinnassa olevista kiinteistöistä suurin osa sijoittuu valtakunnan maarajan läheisyyteen meren rannikolle ja saariin, jolloin kiinteistöjen ylläpitotehtävien siirtäminen rajavartiolaitoksen ulkopuoliselle liikelaitokselle johtaisi todennäköisesti kustannusten nousun lisäksi ainakin kiireellisten korjaus- ja kunnossapitotoimien viipymiseen. Valiokunta pitää eri seikat huomioon ottaen luonnollisena ja välttämättömänä, ettei esimerkiksi rajavartiolaitoksen hallinnassa olevia kiinteistöjä siirretä kiinteistölaitoksen hallintaan. Rajavartiolaitoksen kiinteistöhenkilöstö on myös kiinteistöjen lämmityksen ja siivouksen vuoksi edelleen pysytettävä rajavartiolaitoksen palveluksessa. Saadun selvityksen mukaan rajavartiolaitoksen käytössä olevia kiinteistöjä koskeva selvitystyö on parhaillaan käynnissä. Valiokunta korostaa, että asiaa koskevat ratkaisut on valmisteltava yhteistyössä eri tahojen kesken.

Päätösehdotus

Valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että hyväksytään asiaa koskeva lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus) .

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että yliopistojen ja korkeakoulujen käytössä olevien kiinteistöjen osalta käytetään edelleen nykyisiä vuokranmäärittelyperusteita ja vuokrataso siten säilytetään kohtuullisena.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Ulla Anttila /vihr
Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Timo Ihamäki /kok
Heikki Järvenpää /kok
Bjarne Kallis /skl
Håkan Malm /r
Mats Nyby /sd
Arja Ojala /sd

Maija Rask /sd
Oiva Savela /kok
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Jukka Vihriälä /kesk
vjäs. Kirsti Ala-Harja /kok
Maria Kaisa Aula /kesk
Hannu Kemppainen /kesk
Markku Pohjola /sd
Matti Saarinen /sd
Kari Uotila /vas.